

Paweł Szczepaniak

**OBSERWACJE ZIMUJĄCYCH POKRZYWNIC
PRUNELLA MODULARIS W DOLINIE BODZENTYŃSKIEJ**

Zimą 2000/2001 w Bodzentynie (25 km na NE od Kielc) obserwowano niewielkie stadko pokrzywnic. Miejszem obserwacji był stok o południowej wystawie z gęstą kępą tarniny, porośnięty jeżyną i dziką różą oraz wysokimi, suchymi roślinami zielnymi. W pobliżu znajdowała się grupa około 30-letnich klonów. Od południowej strony wzniesienie graniczyło z wilgotnym, miejscami zakrzaczonym ugiem, również mocno porośniętym wysokimi chwastami. W pobliżu znajdowała się rzeka Psarka, a trochę dalej (ok. 100 m) nieużytkowany, mały staw i trzciniowisko. Przez wzniesienie (po północnej stronie stoku) przebiegała gruntowa droga.

Po raz pierwszy jeden osobnik zaobserwowany był 17 XI 2000, następnego dnia w tym samym miejscu zaobserwowano dwa ptaki. Miejsce występowania ptaków kontrolowane było co 1-3 dni i w czasie każdej kontroli stwierdzano ich obecność. Najczęściej obserwowano 1-3 osobniki. Najwięcej (4 ptaki) obserwowano: 5, 11 i 24 II 2001. Ptaki prawie zawsze przebywały nisko nad ziemią w kępie tarniny lub obok niej, ukryte w gęstych suchych chwastach na powierzchni nie większej niż 40 m². Wypłoszone odlatywały zawsze w dół stoku w kierunku południowym oddalając się nie dalej niż na 50 m i kryjąc się w kępach krzewów i suchych roślin. Kilkakrotnie widziano żerujące na ziemi ptaki, grzebiące dziobem w śniegu i opadłych liściach wyszukujące i zjadające niewielkie nasiona. Raz obserwowano ptaka

dziobiącego owoc tarniny. Niewykluczone, że ptaki korzystały również z nasion zbóż wysypywanych w tym miejscu dla bażantów *Phasianus colchicus*. Ostatnia obserwacja tego gatunku w tym miejscu pochodzi z 9 III 2001 (1 osobnik). Nigdy nie stwierdzono jakiegokolwiek aktywności głosowej ptaków. Być może jest to jedna z przyczyn słabej wykrywalności zimowania tego gatunku.

Pierwsze wiadomości o zimowaniu pokrzywnicy w Kieleckiem pochodzą z połowy XIX wieku (Sapalski 1862). Z lat 30 XX wieku z okolic Starachowic podawane są informacje o zimowaniu w pobliżu osiedli ludzkich (Papi 1966). Wśród obecnie notowanych stwierdzeń pomyślnego przezimowania gatunku w Krainie Gór Świętokrzyskich brakuje jednak potwierdzenia tak ścisłego i długotrwałego związku ptaków z miejscem zimowania.

Literatura

- Sapalski J. 1862. *Pogląd na historię naturalną Guberni Radomskiej*. Kielce
Papi B. 1966. *Dzienniczek obserwacji ptaków w Starachowicach*. Prz. zool. 10: 208-216.

Adres autora:

Paweł Szczepaniak, Pracownia Naukowo-Badawcza, Świętokrzyski Park Narodowy
ul. Suchedniowska 4, 26-010 Bodzentyn.

OBSERVATIONS OF WINTERING DUNNOCKS *PRUNELLA MODULARIS* IN THE BODZENTYŃSKA VALLEY

Summary

In the period 17 November 2000-09 March 2001, a wintering flock of 1-4 dunnocks was observed at Bodzentyn (50°56'N, 20°57'E). The birds permanently stayed and foraged at the same site. They did not show any vocal activity.